

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2005/06:2

Stenografiska
uppteckningar
2005/06:2

Fredagen den 30 september

1 § Allmänna frågor och yttre förbindelser

Utrikesminister Laila Freivalds

Statssekreterare Lars Danielsson

Återrapport från informellt ministermöte (Gymnich) den 1 och 2 september 2005

Återrapport från ministerrådsmöte (allmänna frågor) den 18 och 19 juli 2005

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 3 oktober 2005

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Då ber vi utrikesminister Laila Freivalds och Lars Danielsson med medarbetare komma in, och hälsar dem välkomna.

Vi gör som vanligt, och börjar med allmänna rådet och en återrapport.

Anf. 2 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Herr ordförande! På dagordningen för allmänna rådet den 18 juli stod en presentation av det brittiska ordförandeskapsprogrammet. Eftersom nämnden i sedvanlig ordning har fått en skriftlig rapport från mötet har jag inget att tillägga.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Har någon av ledamöterna någonting att fråga om? Om inte så godkänner vi återrapporten.

Vi går nu in på de allmänna frågor som ska komma upp på kommande möte. Först har vi en resolution med beslut och yttranden från Europaparlamentet. Finns det något att säga om dem? Om inte så går vi vidare och hoppar på dagordningen till nr 7 – Övriga frågor. Det gäller förberedelser inför toppmötet.

Sedan vill Lars Danielsson också informera om det finansiella perspektivet. Varsågod!

Anf. 4 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Tack, herr ordförande! Vid lunchen på måndag kommer ordförandeskapet att kort informera om det informella toppmöte som planeras äga rum i Hampton Court utanför London den 27 och 28 oktober.

Låt mig säga mycket kort vad vi vet om detta toppmöte. Ordförandeskapet har presenterat två stycken debattämnen i förväg. Det ena är hur social rättvisa och konkurrenskraft kan stärkas och upprätthållas i

Europa. Det andra är hur arbetet med rätts- och inrikesfrågor och den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken bättre kan svara mot medborgarnas behov.

Dessa två rubriker är dock den enda information som vi har fått ännu om vad man vill diskutera. Vi förutsätter att det kommer mer information efter hand om hur ordförandeskapet tänker sig upplägget.

Låt mig rent allmänt sett säga att regeringen välkomnar initiativet från det brittiska ordförandeskapet att anordna detta, som förhoppningsvis blir en öppen debatt mellan EU:s stats- och regeringschefer. Det behövs helt klart i det läge som den europeiska unionen nu befinner sig i. Efter misslyckandena i juni med att nå en överenskommelse om det finansiella perspektivet och efter problemen med det nya fördraget behövs det förtroendeskapande åtgärder av olika slag mellan EU:s medlemsländer. Förhoppningsvis kan det här informella toppmötet vara *en* sådan förtroendeskapande åtgärd.

Vi stöder alltså ett upplägg av toppmötet som gör det möjligt att föra den här bredare och öppnare politiska dialogen om vilka utmaningar som EU står inför. Vi hoppas också att en sådan här öppen diskussion kan vara ett sätt att bereda marken för det som vi så småningom behöver åstadkomma, nämligen en uppgörelse om det finansiella perspektivet.

Det förutses inga slutsatser från det här informella toppmötet, men statsministern återkommer på sedvanligt sätt onsdagen före toppmötet och samråder med nämnden.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Om det inte finns några frågor så godkänner vi rapporten och går vidare på diskussionen om det finansiella perspektivet.

Anf. 6 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Herr ordförande! Vid lunchen på måndag kommer ordförandeskapet även att informera om hur man ser på arbetsläget med det finansiella perspektivet.

Efter det att vi hade den misslyckade uppgörelsen i juni, som jag tidigare nämnde, har det brittiska ordförandeskapet genomfört så kallade bilaterala konsultationer. Det handlar om enskilda samtal med samtliga medlemsstater, men också med Bulgarien och Rumänien. De här konsultationerna har tagit lite längre tid än vad som var tänkt från början. Den sista övningen, med Spanien, ägde rum den 23 september. Själva var vi uppe till rakning den 1 september.

Med dessa bilaterala samtal som grund kommer ordförandeskapet att i början av november presentera ett nytt förslag, har man sagt. Det är en fullständig så kallad förhandlingsbox. Förhoppningen är då att en uppgörelse skulle kunna vara möjlig att nå den 15–16 december när Europeiska rådet möts. Vår bedömning är att ett sådant avslut faktiskt är möjligt. Det har ju hetat att det inte finns några förutsättningar att nå en uppgörelse om det finansiella perspektivet så länge Storbritannien är ordförande eftersom ett av de olösta problemen som bekant är den så kallade brittiska rabatten.

Men vi tycker oss märka nu i den diskussion som äger rum informellt mellan EU:s huvudstäder att viljan till uppgörelse ändå är ganska stark. Vår inställning är att försöka att vara konstruktiva i så måtto att vi ska

göra allt för att medverka till en uppgörelse i december om det går. Men huruvida detta är politiskt möjligt kan bara bedömas när vi har ordförandeskapets förslag på bordet.

Jag hoppas att vi kan återkomma till nämnden när vi så småningom får det nya förslaget och i detalj på olika sätt samråda med nämnden om det.

Låt mig till sist bara nämna att för en dryg vecka sedan hölls på svenskt initiativ ett möte i Stockholm med representanter för 12 medlemsstater på hög tjänstemannanivå. Det var länderna i den så kallade G 6-gruppen – alltså de största nettobetallarna, till vilka vi själva hör – och dessutom Danmark, Finland, Italien, Estland, Slovakien och Slovenien.

Det var ett sätt att i en grupp av länder fortsätta diskussionen om vad vi vill nå fram till i det finansiella perspektivet. Man ska också lite grann försöka överbrygga en del av de motsättningar som har funnits mellan nya och gamla medlemsländer. Vi vet att det pågår liknande ansträngningar hos andra länder.

Allt detta ska förhoppningsvis leda till att det kan vara möjligt att nå en uppgörelse i december.

Anf. 7 CARL B HAMILTON (fp):

Jag förstår att det kanske kan vara lite svårt att svara på den här frågan, men den är ändå intressant. Kan du säga någonting mer om det som var de verkliga stötestenarna sist, det vill säga inställningen till jordbruksutgifter och strukturfonder?

Anf. 8 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

Vi diskuterar enprocentsnivån och ambitionen att hålla oss till 1 %. Det gäller Sverige tillsammans med fem andra länder. Hur är det med det? Kan vi nå en budget och kan vi ha en konstruktiv dialog och trots det försöka nå enprocentsnivån?

Anf. 9 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

Herr ordförande! Det nya element som finns är en växande oro hos de nya medlemsländerna för att en försenad uppgörelse kommer att påverka deras möjligheter att redan den 1 januari 2007 fullt ut få del av de strukturfondsmedel som de kommer att ha rätt till enligt den uppgörelse som finns. Det finns alltså en väldig oro bland de nya medlemsländerna i dag för vad en försenad uppgörelse innebär.

Vad jag tycker mig märka är en gradvis växande insikt hos vissa länder i Sydeuropa – ett stort land på Iberiska halvön till exempel – om att man måste backa ytterligare något i förhållande till den diskussion som ägde rum den 16–17 juni.

I och med att det inte har varit några reella förhandlingar än så länge är det klart att man inte kan dra alltför stora växlar på dessa signaler. Men det är uppenbart att man från spansk sida nu börjar inse att man också är en del av problemet.

Vad gäller den gemensamma jordbrukspolitiken tycker jag nog tyvärr att man måste notera att britterna i ljuset av det faktum att de nu har ordförandeskapet är något mindre reforminriktade än de var innan de tog på sig ordförandeskapet. Det som eventuellt går att åstadkomma i form av

2005/06:2
30 september

reformer av jordbrukspolitiken under den kommande budgetperioden kräver att vi och några länder till mycket aktivt driver det. Och det kommer vi givetvis att försöka göra.

Men jag vill i all ärlighets namn säga att en av våra viktigaste allierade, nämligen Storbritannien, kanske vi inte riktigt kan räkna med som vapendragare på samma sätt. Och det är delvis naturligt, tycker jag, eftersom landet sitter i ordförandestolen. Men detta låter vi oss icke förfäras och förskräckas av.

Vad gäller Sven-Erik Sjöstrands fråga om ifall vi kan nå enprocentsnivån är vår målsättning fortfarande att nå ned mot 1 %. Vi är i dag någonstans på 1,05 % – lite beroende på hur man räknar. Vår målsättning är att försöka pressa detta lite ytterligare. Huruvida vi når till exakt 1 % vågar jag inte lova. Om jag ska vara riktigt ärlig tror jag att det är osannolikt i en kompromiss. Men vi ska nå ned mot 1 % – det är fortfarande regeringens målsättning.

Anf. 10 CARL B HAMILTON (fp):

Storbritannien gjorde ju den här kopplingen tidigare mellan sin egen rabatt och jordbruket. Vad du säger nu är att du uppfattar att de har svårt att driva den linjen med samma kraft.

Tidigare var Frankrike en stark motståndare till detta. Min fråga gäller om du uppfattar att Frankrike med sin nuvarande försvagade president fortfarande har samma tyngd nu under hösten som de hade i juni? Det gäller alltså Frankrikes motstånd mot reformer på jordbrukssidan.

Anf. 11 Statssekreterare LARS DANIELSSON:

I grunden har inte fransmännen ändrat sin position. Men precis som Carl B Hamilton själv säger tror jag att tyngden i argumenten är något svagare nu än vad den var tidigare. Det är så på grund av den allmänna politiska situationen, men också för att man från fransk sida siktar mot att försöka få lite mer rörelse när det gäller den brittiska rabatten. Priset för det kan möjligen vara en något större öppenhet vad gäller den gemensamma jordbrukspolitiken.

Däremot har ett annat land ställt sig i spetsen för motståndsrörelsen mot reform av Cap. Det är Irland. Bertie Ahern driver nu ett korståg inklusive artikelskrivande i alla möjliga tidningar, även Financial Times, mot varje reformförsök. Han menar att den gemensamma jordbrukspolitiken är det yttersta beviset på solidariteten i EU. Där har vi alltså en hårdnackad motståndare som vi inte ska underskatta.

Anf. 12 ORDFÖRANDE:

Då godkänner vi informationen.

Vi har ingenting mer för Lars Danielsson, så vi tackar honom och hans medarbetare.

Vi ger nu ordet till utrikesministern för en återrapport från Gymnich till att börja med.

Anf. 13 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Tack så mycket. Det hölls ett Gymnichmöte i Newport den 1–2 september. Nämnden har fått en skriftlig rapport. Eftersom flertalet av frå-

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Om det inte finns några frågor godkänner vi återrapporten och går in på kommande ministerrådsmöte.

Vi har först punkt 4 under Allmänna frågor. Det gäller utvidgningen.

Anf. 15 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

I dagsläget fortsätter förberedelsearbetet inför förhandlingsstarten med Turkiet. De utestående frågorna gäller förhandlingsramverket för Turkietförhandlingarna. Det gäller också det öppningsanförande som ordförandeskapet ska hålla vid öppningsceremonin samt de interna regler som ska fastställas och vilket tillvägagångssätt EU ska ha internt när man har anslutningsförhandlingarna.

För att undvika att förberedelsefrågorna spiller över på Gaercdagordningen på måndag har ordförandeskapet kallat till ett extrainsatt Gaerc den 2 oktober, alltså på söndagen. Då ska man lösa de utestående frågorna som gäller Turkiet.

Österrike har fortfarande problem inför förhandlingsstarten. Det kan inte uteslutas att man kraftfullt kommer att driva frågan om ett alternativ till medlemskap. Men det är någonting som vi från Sveriges sida kommer att motsätta oss.

För regeringen är det övergripande målet att anslutningsförhandlingarna inleds den 3 oktober. Det beror på att Turkiet har uppfyllt de krav som ställdes av stats- och regeringscheferna i december förra året för att inleda förhandlingarna. Nu är de alltså uppfyllda och då ska förhandlingarna inledas.

När det sedan gäller Kroatien så är vår bedömning att samarbetet med Icty faktiskt har förbättrats, bland annat vad gäller det juridiska samarbetet mellan Kroatien och tribunalen.

Samtidigt har Kroatiens handlingsplan inte varit så framgångsrik när det gäller att hantera fallet Gotovina. Men även här går utvecklingen enligt vår bedömning åt rätt håll. Det har skett framsteg i Kroatien. Det innebär att det bör kunna erkännas att ett bättre samarbete finns där.

Men det är svårt att bedöma hur Kroatienfrågan kommer att hanteras på Gaercmötet. Carla del Ponte, chefsåklagaren, besöker landet just nu och kommer sedan att rapportera till det som kallas *task force* vilken hennes bedömning är. *Task force* sammanträder troligen först på måndag morgon. Det är alltså först då som vi kan få en rapportering dit från Gaerc.

Om Carla del Ponte bedömer att Kroatien samarbetar fullt ut kommer utrikesministrarna sannolikt att fatta beslut om att inom en snar framtid inleda förhandlingar med Kroatien.

Ett annat scenario är att Carla del Ponte rapporterar att ett fullt samarbete ännu inte föreligger. Vår bedömning är då att ett beslut om datum för förhandlingsstart inte är aktuellt.

Men vi har indikationer som tyder på att hennes bedömning sannolikt kommer att innehålla positiva konstateranden men också peka på mindre positiva inslag. Hennes slutsats om huruvida fullt samarbete föreligger

eller inte blir då öppet för en tolkning. Beslutet ligger alltså helt och hållet i rådets händer. Där får man göra sin egen bedömning av detta.

Där varierar de olika medlemsstaternas inställning. Det finns de som vill att förhandlingar ska inledas omedelbart. Till dem hör Sverige. Vi tycker att man måste upprätthålla konditionaliteten. En stor krets av medlemsstaterna anser i det läget att Kroatien har gjort alla de ansträngningar som man kan begära och att landet bör få inleda förhandlingar.

Olika alternativ diskuteras nu bland medlemsstaterna. En tanke är att Kroatien får inleda någon form av *pre-screening* i avvaktan på en formell förhandlingsstart. Man börjar då alltså behandla kapitlen utan att inleda de formella förhandlingarna. Då skulle ett datum fastställas för när de formella förhandlingarna kan inledas.

Ett annat alternativ är att ett datum anges för då förhandlingarna inleds och att en särskild övervakning förutsätts ske under förhandlingarnas gång av hur Kroatien uppfyller villkoren.

Vår uppfattning är att Sverige i syfte att uppnå en enighet bör kunna acceptera att en *pre-screening* inleds. Men det kan inte uteslutas att vi hamnar i en situation där vi står ensamma i vårt motstånd mot att ange ett nytt datum för förhandlingsstart.

I ett sådant läge skulle jag vilja att vi allihop är ense om att vi som en sista utväg får acceptera ett datum. Min uppfattning är att Sverige, beroende på innehållet i Carla del Pontes rapport, bör kunna acceptera det. Men det förutsätter att Kroatien fortsatt samarbetar med Icty och att det övervakas mycket noga.

Så ser läget ut för närvarande. Det är alltså inte särskilt klart, utan man får vara öppen för lite olika utfall.

Anf. 16 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Ordförande! Detta gäller framför allt Turkiets situation. Kristdemokraterna, och samtliga politiska partier tror jag, är för att starta förhandlingen; det har vi gett uttryck för tidigare. Vi tycker alltså att man ska starta förhandlingarna, och om det inte är möjligt för Turkiet att bli medlem bör det upptäckas under förhandlingarna som ett resultat av dessa. Då får Turkiet självt i så fall upptäcka att landet inte har förmåga. EU ska inte i förväg säga att det hela inte ska sikta mot en förhandling. Det tycker vi är fel.

Jag har en teknisk fråga också. Hur är det med det här mötet? Är det nu som det ska beslutas formellt om en förhandling så att det måste vara enhällighet? Eller har det beslutats tidigare, så att det bara är formalia som det gäller nu? Är vi beroende av Österrike vid det här mötet för att få enhällighet, eller har det beslutet möjligen fattats tidigare?

Anf. 17 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Herr ordförande! Jag hoppas verkligen att man lyckas få EU att leva upp till tidigare gjorda åtaganden när det gäller Turkiet. Om andra frågor sköts på samma sätt kan man hysa en viss oro över EU:s sätt att fungera. Det fattades ju beslut i december om att man ska inleda medlemskapsförhandlingarna. Turkiet har ju förutom Cypernfrågan gjort sin del av arbetet.

Det faktum att vi har detta bekymmersamma extrainsatta möte på söndag visar på de utmaningar som EU står inför som sådana. Därför är

det så viktigt att man gör rätt saker, inte bara för Turkiets skull utan för hela EU:s skull och även för de länder som finns runtomkring oss. Det är viktigt att EU här kan visa på ett sätt att komma samman men också att fatta kloka beslut.

Det är ju nu som medlemskapsförhandlingarna inleds. Jag tycker inte att det är nu som man ska lägga in veto. Detta är tråkigt, men det gäller också att Sverige kan vara bland dem som bidrar till att vi verkligen får fram långsiktighet och strategiskt tänkande.

Jag vill fråga om det finns anledning för nämnden att se de olika alternativ som figurerar. I medierna kan vi läsa att man vill ta bort ordet *accession* och så vidare. Men jag hoppas verkligen att de dokument som Sverige ställer sig bakom inte vattnar ur det faktum att det är en medlemskapsförhandling som startar nu. Jag tycker inte att det finns utrymme för kompromisser i den delen.

Det är svårt för oss här i nämnden att sitta och bedöma Kroatien. Vi vet just nu lika lite som utrikesministern om vad Carla de Ponte kommer att säga. Vi kan därmed inte avgöra från vår sida hur man ska hantera Kroatienfrågan.

Det är tydligt att det har skett vissa framsteg, men frågan är om de är tillräckliga. Därför är det svårt för nämnden att ställa sig bakom ett tänkt scenario. Vi får ju inte den informationen. Vi får som sagt lita till att man ser till helheten. Jag tycker att det skulle vara märkligt om Sverige ensamt skulle blockera detta och dra vissa slutsatser av Carla del Pontes redogörelse. Det finns många som har varit tveksamma när man släpper på möjligheten att få ordning och att få krigsförbrytartribunalen att få bland andra Mladic till domstolen.

Jag har alltså svårt att se en situation där Sverige ensamt ställer sig på en sida. Det blir väl mycket beroende på en gemensam bedömning utifrån vad Carla del Ponte rapporterar.

Anf. 18 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Vad gäller Turkiet tycker jag att den linje som utrikesministern ger uttryck för här är bra. Den är alltså att Sverige kommer att stå på sig och stå för att Turkiet ska få inleda medlemskapsförhandlingar, och inte ge vika för Österrike.

Om vi inleder medlemskapsförhandlingarna är det ju en *open-ended process*. Det är inte säkert att det blir medlemskap, men vi ska definitivt inte flagga för någonting annat nu, såsom Österrike vill. Österrike spelar ett högt spel. Jag tror inte att landet kommer att vara redo att "vetera" alltihop. Sverige bör pressa på för att tillsammans med andra länder syna Österrikes kort, och inte ge vika för dem.

Om vi skulle ge vika för Österrike så skulle vi först och främst inte hålla det som vi tidigare har utlovat. Vi vet att Turkiet har sagt att landet antagligen då vänder EU ryggen och inte vill inleda några förhandlingar över huvud taget. Det här kommer att leda till en instabil situation i Turkiet. Det måste Österrike ta ansvar för. Jag tror inte att Österrike kommer att löpa linan fullt ut. Jag tycker alltså att det är en bra linje som ni tänker driva.

När det gäller Kroatien är det svårt att säga någonting. Det kommer upp många nya saker här på bordet som vi inte har fått tillfälle att läsa om eller få några papper på tidigare. Det gäller det här med *pre-*

screening, övervakning och så vidare. Det skulle jag gärna vilja att nämnden fick ta del av lite mer så att vi kan läsa in oss på det inför helgen. Det har ju flaggats för att vi kanske behöver ha någon telefonkontakt under helgen.

Sverige har drivit en konsekvent och bra linje; det måste jag säga. Frågan är hur man ska tolka Carla del Pontes rapport. Vi måste självfallet bygga på vad hon säger. Om hon säger att man nu samarbetar fullt ut med Icty ska vi gå på den linjen.

Frågan är hur vi ska tolka detta. Det är för tidigt att säga. Men en sak är säker. Jag vet inte om utrikesministern kan svara på det här, men det står mycket i medierna om att det finns en koppling mellan Turkiet och Kroatien. Finns det en sådan koppling i förhandlingarna? Det ger en olustig bild av EU-samarbetet när man börjar kohandla om medlemskap och utbyter Turkiet mot Kroatien och favörer mot den ena och den andra. Det ger en dålig bild av EU-samarbetet för folk och för oss alla. Finns det en sådan kohandel och en sådan koppling?

Det är det här som kommer att bli det tråkiga. I och med att Carla del Pontes rapport kommer samtidigt som frågan om Turkiet kommer detta ju att diskuteras, och om vi gör en positiv tolkning av vad hon säger kommer det att ge en bild av att det har förekommit kohandel även om det inte finns en sådan koppling.

Anf. 19 BÖRJE VESTLUND (s):

Turkiet har utan tvivel ändrat sin lagstiftning på ett positivt sätt. Parlamentet har därmed varit fullständigt enigt om att man ska inleda förhandlingar. Men fortfarande finns det en del oroande saker som händer. Bland annat fick jag veta under veckan att man nu har förbjudit en del HBT-organisationer i Turkiet.

Min fråga till utrikesministern är: Kommer man att kunna lösa frågorna under förhandlingsprocessen? Det här är bara ett exempel. Det förs ju fortlöpande diskussioner om att man i formell mening följer det som man ska göra men att man inte gör det informellt. Detta har vi diskuterat oerhört mycket.

Jag blir oroad om vi ska gå in i det här, också med tanke på att när det gäller just HBT-frågor har det kommit i varje fall en regering inom EU som är klart fientlig mot detta. Detta är ett problem som kanske kommer att bli större och större. Hur hanterar man det?

Anf. 20 PER BILL (m):

Jag har suttit i EU-nämnden ganska länge, till och med så länge som sedan den tiden när Socialdemokraterna var negativa, eller åtminstone mycket tveksamma, till att Turkiet skulle få börja förhandla och vi moderater tillhörde en minoritet i den här nämnden som tyckte att tiden var mogen. Därför är jag både stolt och nöjd över den ståndpunkt som regeringen har i dag. Jag är helt övertygad om att det här är en historisk möjlighet att få ett stabilt, öppet, handelsinriktat Turkiet som granne och att det kommer att vara oerhört nyttigt både för EU och för Turkiet.

När man är i Turkiet får man helt plötsligt också en annan bild, nämligen den att det här är en fantastisk möjlighet till en reformprocess, en reformprocess som vi i EU tror automatiskt ska leda till ett medlemskap, men som många i Turkiet mycket öppenhetligt säger är minst lika

mycket en möjlighet för dem att reformera sitt samhälle. Sedan är *the outcome* ur deras synvinkel inte självklart att de när de efter åtta, tio eller tolv år är framme ens vill bli medlem.

Jag tror att själva reformprocessen och att den kommer i gång så fort som möjligt är det allra viktigaste. Det är ju verkligen *open-ended* inte bara från EU:s sida, utan det här är verkligen en process, och det är processen som är det allra viktigaste. Sedan hoppas vi naturligtvis att den leder till medlemskap, men det är ju en lång bit kvar. Vi kommer att ha ett annat EU och ett annat Turkiet den dagen.

Anf. 21 BJÖRN HAMILTON (m):

Jag vill understryka mycket av vad många har sagt här.

Jag har varit på resa i Turkiet ett flertal gånger med stödkommittén för de mänskliga rättigheterna och har bara under de senaste tre åren upplevt den stora förändring som ändå sker i Turkiet och de höga ambitioner man har. Sedan finns det en hel del svarta fläckar även på den himlen. Vi kan läsa i tidningarna om att man inte får ha kongresser och att man kanske inte hanterar HBT-situationen som man skulle och så vidare.

Men betänk hur det var för 15 år sedan. Var stod Baltikum då? Baltikum var en del av Sovjetunionen för 15 år sedan, och i dag är man med i EU och uppträder på ett rätt trevligt och acceptabelt sätt ur våra synpunkter. Jag är alldeles övertygad om att processen för att få in Turkiet i EU kommer att bli en rätt lång process. Den kommer säkert att ta kanske tio år, och det hinner hända väldigt mycket under dessa tio år. Då sitter inte vi i EU-nämnden, och det är förmodligen inte heller vi som bestämmer. EU kanske ser rätt annorlunda ut. Framför allt tror jag att Turkiet har utvecklats väldigt mycket mer än vad man har i dag, med tanke på hur mycket landet har utvecklats under de senaste tre åren. Så jag tycker att man får lägga lite perspektiv i den här frågan.

Sedan är det inte hundraprocentigt säkert att Turkiet efter förhandlingarna vill vara med i EU, för då kanske vi har förändrat oss så att man inte accepterar det. Men jag tycker att vi ska ge det här en chans nu. Det vore fantastiskt att få situationen i den delen av världen stärkt utifrån ett EU-perspektiv, för ett medlemskap av Turkiet måste ju ändå innebära att säkerhetssituationen i Mellanöstern kommer att förändras och förmodligen förbättras väldigt mycket, tror jag.

Anf. 22 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v):

I Vänsterpartiet tycker vi också att regeringens linje är bra när det gäller Turkietfrågan. Det är viktigt att EU lever upp till det som har sagts. Om man nu gör bedömningen att Köpenhamnskriterierna är uppfyllda, kan man inte backa på förhandlingsstarten utan då bör den ske den 3 oktober. Annars går man ju mer främlingsfientliga krafter till mötes. Det är nog väldigt viktigt att slå vakt om det här datumet och att processen kommer i gång. Sedan är det klart att det kan komma att ta lång tid. Det finns bedömningar att det kan ta nästan nio tio år. Jag vet inte hur Turkiet bedömer det. Förmodligen vill man att det ska gå fortare. Men det är en process som vi stegvis försöker följa.

Som sades gjorde den turkiska premiärministern Erdogan den 12 augusti i år ett historiskt uttalande, för han erkände öppet kurdernas existens. Sådana saker är bra. Det är bra processer. Men vi vet också att

2005/06:2
30 september

Turkiet inte har ratificerat vissa FN-dokument som rör minoriteter. Ramkonventionen till skydd för minoriteter är inte ratificerad. Det är sådana saker som bör ske under förhandlingsresans gång. Det hoppas jag att den svenska regeringen också kan bidra till, för det tror jag är oerhört viktigt.

Det är viktigt att se till att den lagstiftning som nu har antagits implementeras, för det är ju verkligheten som är det viktiga, att se till att processerna fungerar.

Anf. 23 YVONNE RUWAIDA (mp):

Jag tycker också att det är viktigt att anslutningsförhandlingarna med Turkiet påbörjas och vill inte att man på något sätt tonar ned det eller vill kalla det för något annat.

Något som jag tycker är viktigt att betona och som många har tagit upp här om mänskliga rättigheter, både HBT-perspektivet och perspektivet när det gäller minoriteter, är vilken roll Sverige kan spela. Jag hoppas innerligt att Sverige kommer att välja att bevaka MR-situationen för egen del och också ta upp frågan inom EU hela tiden, för den här processen ska utnyttjas för att förbättra MR-situationen. Det är ju ändå en process.

Jag hoppas att utrikesministern kan redogöra för hur Sverige kommer att agera i de frågorna under den här processen.

Anf. 24 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag börjar med att svara på den konkreta frågan, om man i EU tidigare har beslutat att inleda förhandlingar eller om det är det beslutet som ska fattas nu. Det beslutet måste fattas nu, för det beslut som fattades tidigare var att ange villkoren för att kunna inleda förhandlingar. När de villkoren nu är uppfyllda ska alltså beslut fattas om att inleda förhandlingar, just för att markera att vi inte ser några kopplingar. Jag återkommer till kopplingsfrågan.

När det gäller Turkiet är det många som känner oro över frågan om mänskliga rättigheter, HBT- och minoritetsfrågorna. Det avgörande för att Turkiet de facto uppfyller de krav vi ställer när det gäller respekt för mänskliga rättigheter, minoriteters rättigheter, olika människogrupperns rätt att leva sina liv i enlighet med sina önskemål är naturligtvis hur den lagstiftning som man nu inför, och som kommer att få fortsatta konsekvenser genom följdlagstiftning på närliggande områden, tillämpas.

Jag tror att det är viktigt att vi och andra inom EU fortsätter att utveckla vårt väldigt nära samarbete, för det är naturligtvis genom samarbetet med det turkiska samhället på olika nivåer som de stora förändringarna kan äga rum. Som många har understrukt här handlar det om en process, en process som vi har sett inledningen av och som många av oss är ganska imponerade av. Man kan tycka att vi tidigare borde ha sett Turkiets möjligheter, men det är faktiskt Turkiet självt som har avgjort på vilket sätt vi har anledning att se på landet. Det som har skett i Turkiet under senare år ger anledning att tro på att det finns en uttalad vilja att i grunden förändra sig i de avseenden som inte överensstämmer med grundläggande värderingar. Men man har fortfarande en lång väg att gå. Det är ett stort samhälle. Det är ett samhälle med strukturer som är djupt befästa i samhället och som behöver förändras, och sådant tar naturligtvis tid.

Det som det finns anledning att vara tydlig på är att vi ser den politiska viljan i Turkiet, för det är den tillsammans med vår ambition att samarbeta med det turkiska samhället på olika sätt som kommer att avgöra hur utvecklingen kommer att se ut framöver.

Sverige har tagit fram en egen plan för hur vi tänker samarbeta med Turkiet. Vi har framhållit att det här är en av de prioriterade frågorna. Vi kommer att främja olika typer av aktiviteter genom att ge ekonomiskt stöd och själva ta initiativ till olika aktiviteter för att öka inflytandet på organ och aktörer i Turkiet, så att det sker en fortsatt utveckling i den riktning som vi vill se.

Det är alltså mycket kvar att göra. Jag tycker att vi i det här läget, när vi så tydligt och klart och med stor optimism stöder inledandet av medlemsförhandlingarna, också tydligt ska markera att det är väldigt mycket som vi vill se förändrat i Turkiet innan vi kommer att tycka att situationen är sådan som vi vill ha den.

När det gäller frågan om Kroatien ville bland andra Gunilla Carlsson se de alternativa scenarier som kan tänkas här. Problemet är att de inte går att se, för de finns inte nedtecknade någonstans. Det finns inga dokument över huvud taget när det gäller den frågan. Inte från något håll tas det fram dokument, men det pågår diskussioner. Det är i de diskussionerna som man kan se att det finns olika scenarier som är tänkbara. Vi måste förhålla oss lite öppna till det, för det är svårt att veta var vi hamnar. Vi vet egentligen inte ens själva vad vi ska ha för uppfattning så länge vi inte har sett Carla del Pontes rapport och inte har hört vad *task force* har kommit fram till. Det är först när vi har hört det som vi har en möjlighet att sätta ned foten för vår egen bedömning. Till det kommer dock komplikationen att det här gäller att vi kan enas kring bedömningen. Så en viss öppenhet måste vi ha i den här frågan, för vi vill ju komma framåt.

Pre-screening, som har förts upp i de diskussioner som pågår, skulle innebära att kommissionen får i uppdrag att i avvaktan på en formell förhandlingsstart djupgående förklara vad akin innebär för och ställer för krav på Kroatien. Man inleder alltså inte formellt förhandlingarna, men man börjar ändå bearbeta material. Det här är inget nytt sätt att gå framåt, utan det var en modell som användes vid inledningen av den femte utvidgningen 1997 för de länder som då inte bedömdes redo att inleda förhandlingarna. Det är ingen ny situation att man befinner sig i det här lite svårbedömbara läget och att man då försöker hitta ett sätt att hantera det. Det är viktigt att ha den flexibiliteten i ett samarbete av det här slaget.

Sedan har vi problematiken med att man kan vilja koppla samman frågan om Turkiet med frågan om Kroatien. Det tycker inte vi från svensk sida att man ska göra. Vi tycker absolut att de här två frågorna ska hållas isär. Det är uppenbarligen också ordförandeskapets uppfattning, eftersom man väljer att under söndagen diskutera Turkiet. Det är en markering att det är Turkiet som man ska ta ställning till under det mötet och att Kroatienfrågan ska diskuteras senare. Men det märks nog redan att för till exempel Österrike är de här frågorna kopplade till varandra, och vi måste förhindra en koppling. Det är fel sätt att hantera den här frågan, särskilt i förhållande till Turkiet naturligtvis, för Turkiet förtjänar att bli bedömt helt och hållet utifrån egna meriter. Det skulle dessutom inte

underlätta lösningen av Gotovinaproblematiken i Kroatien, och det skulle ge fel signaler till övriga länder på västra Balkan. Det finns andra som tycker annorlunda. Men vi får göra allt vi kan för att undvika att den kopplingen görs och försöka få rena beslut i båda frågorna, men det är lite svårt att bedöma var någonstans vi bör hamna i Kroatienfrågan.

Anf. 25 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Förlåt, jag kanske uttryckte mig oklart, men det jag gärna hade sett som ett underlag för vår diskussion är de dokument som Coreper misslyckades att förhandla klart om i går om just anslutningsförhandlingarna med Turkiet. Vad jag förstår är det några paragrafer som man strider lite grann om. Det var mer de dokumenten som jag efterlyste.

Cecilia Wigström tog upp detta med *pre-screening*-alternativet vad gäller Kroatien. Det är första gången som nämnden kommer i kontakt med detta. Vi hade det inte heller uppe i utrikesutskottet i går.

Långsiktigt vill ju Sverige se att Kroatien anträder EU-vägen, för det skulle också betyda väldigt mycket för de fortsatta reformerna på hela västra Balkan. Men vi får inte släppa trycket vad gäller förutsättningarna för Icty att fullgöra sitt arbete. Då är *pre-screening*-möjligheten något som är tänkbart.

Det är därför som vi ibland menar från vår sida att vi behöver lite fler dokument och att man är lite snabbare på bollarna så att vi kan ge lite handfastare råd när vi diskuterar frågorna. Det gäller dels paragraferna om Turkiet, dels tankarna kring *pre-screening*, som möjligtvis blir någon form av lösning på just Kroatienfrågan.

Anf. 26 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Finns det någon möjlighet att skjuta på beslutet som ska fattas om Kroatien på måndag? Det låter ju väldigt svårt om Carla del Ponte kommer med sin rapport på måndag och medlemsstaterna ska fatta ett beslut samma dag om hur man ska hantera Kroatienfrågan. Hennes rapport och information måste väl rimligtvis värderas och bedömas. Kommer några att tvinga fram ett beslut på måndag eller finns det en möjlighet att förhålla beslutet? Det vore värdefullt också med syfte att undvika att få upp kohandels- och kopplingsdiskussionerna i offentlighet.

Beslutet om Kroatien måste som sagt värderas. Att gå in på något slags *pre-screening* är väl inte helt otänkbart, för kroaterna har ju börjat visa tecken på att vilja samarbeta med Icty. Däremot måste vi vara väldigt tydliga på att det krävs fullt samarbete för ett reguljärt medlemskapsdatum, tycker jag, därför att det är, som Gunilla Carlsson säger, ett väldigt långsiktigt viktigt beslut. Är vi inte fasta mot kroaterna kommer det att få återverkningar på hur vi sedan kan behandla Serbien, Bosnien och så vidare, där mycket av krigsförbrytarhistorien fortfarande måste tas itu med på ett konstruktivt och fast sätt.

Anf. 27 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag förstår problemet för EU-nämnden. Vi sitter med samma problem själva hela tiden. När det inte finns några handlingar över huvud taget att delge er är det naturligtvis ett problem. Att vi inte kan sprida handlingar som fortfarande diskuteras i Coreper kan vi väl vara överens om.

Men när det gäller tänkbara scenarier är det naturligtvis viktigt att de delges riksdagen i någon form så fort som det är möjligt, och det är definitivt vår ambition att göra på det viset. Till exempel nämndes *pre-screening*-alternativet på utrikesutskottets möte. Det är som sagt var ingen ny företeelse, utan *pre-screening* som arbetsmodell har ju nämnden haft anledning att fördjupa sig i tidigare.

Ja, vad vi vill är naturligtvis att skjuta på beslutet när det gäller Kroatien, eftersom vi tycker att vi måste få möjlighet att överväga det underlag som vi ännu inte har fått ta del. Antagligen kommer vi på måndag morgon att få veta vad Carla del Ponte tycker och vad *task force* tycker. Att vi då kan fatta beslut utifrån det är ju inte alldeles säkert.

Jag vill ändå tydligt markera här att det finns olika ambitioner. Vår ambition är att vi ska kunna göra en noggrann övervägning utifrån det underlag vi har fått och inte fatta ett omedelbart beslut. Men det finns andra som drar i en annan riktning, och det är därför som det måste finnas en beredskap att hantera situationen.

Jag är tacksam för stödet för att vi ska agera på ett sådant sätt att vi inte blir ensamma kvar i den här frågan. Än så länge bedömer jag att vi inte är ensamma om att tycka att det här är en oerhört viktig fråga, att vi måste gå till botten med den och känna oss övertygade om att det vi gör är det rätta för att den fortsatta utvecklingen i Kroatien och på Balkan över huvud taget ska bli den rätta.

Vi måste ha en beredskap för att kunna hantera det här med lite olika utfall under måndagen, beroende på att det finns andra länder som har en annan syn på det här. Vi kommer att göra allt för att undvika att det blir en koppling mellan frågorna om Turkiet och Kroatien. Som jag sade har vi med tillfredsställelse noterat att det också är ordförandeskapets upplägg, och vi kommer att stödja det på alla sätt.

Anf. 28 AGNE HANSSON (c):

Turkiet är vi ense om. När det gäller Kroatien tycker jag att det finns flera starka skäl för att Sverige ska verka för att beslutet skjuts framåt, om det inte är självklart att man kan fatta beslut efter det att rapporten har lämnats. Dels borde en sådan åtgärd kunna sätta ytterligare tryck på Kroatien i frågorna om krigstribunalen, dels kan man undvika en koppling till Turkietfrågan, dels får man möjligheter till ytterligare överväganden och tillgång till mer material.

Min fråga till utrikesministern är snarast: Vad är det som oroar utrikesministern om Sverige ensamt skulle stå upp för frågorna om mänskliga rättigheter i EU i det här fallet? Jag ser inte det problemet som så stort.

Anf. 29 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det här är frågor som det är viktigt att EU finner lösningar på som alla kan ställa sig bakom. Det är ingen som är betjänt av att frågorna blir tydligt profilerade i vare sig den ena eller den andra riktningen. Som några har varit inne på här i nämnden hoppas vi att till exempel Österrike ser saken på samma sätt. Här gäller det att EU:s länder försöker finna ett gemensamt sätt att hantera de här frågorna, trots att man har olika utgångspunkter och olika situationer att ta hänsyn till i sina egna länder. Vi hoppas att vi ska undvika en situation där vi inte blir eniga i frågan. Jag

tycker att alla länderna har anledning att ta ansvar, Österrike för sin del och Sverige för sin del, för att inte ensamt frondera om vi kan finna en lösning som är acceptabel.

Jag hoppas att jag har EU-nämndens stöd för att kunna hantera Kroatienfrågan på måndag på ett sätt som gör att vi får ett beslut som vi alla kan ena oss kring. I första hand är det att skjuta på beslutet när det gäller Kroatien, men om vi kan se en lösning som gör att vi får hem frågorna om både Turkiet och Kroatien ska vi medverka till det.

Anf. 30 YVONNE RUWAIDA (mp):

Vi har inte fått ta del av underlaget, som alla andra har sagt här. Jag tycker inte att vi utan att ha fått ta del av underlaget kan ge ett öppet mandat för att godkänna förhandlingar med Kroatien, utan det får man i så fall återkomma med per telefon till EU-nämnden.

Anf. 31 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag vill bara för tydlighetens skull säga att det inte finns något underlag som nämnden inte har fått ta del av.

Anf. 32 YVONNE RUWAIDA (mp):

Jag tror att vi är medvetna om att det inte finns något underlag, men vi vet att ni kommer att få ta del av det åtminstone under mötet. Då har ni ett beslutsunderlag som vi aldrig har kunnat ta ställning till för att se hur vi ser på diskussionen kring Kroatien. Jag tycker att det är fel sätt att hantera en så viktig fråga på EU-nivå. Det handlar om respekt för att de olika medlemsländerna ska kunna fatta beslutet utifrån ett underlag.

Jag tycker i alla fall inte att EU-nämnden ska ge utrikesministern mandat att fatta ett eget beslut utifrån de underlag som sedan kommer, utan man måste komma tillbaka till EU-nämnden.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Nu talar vi om en extrem situation. Man kan ju komma i situationer som ligger i linje med vad vi har diskuterat.

Jag ska bara försöka göra en sammanfattning, innan jag ger ordet till Carl B Hamilton, för att veta om jag har uppfattat det rätt.

För det första: Skilja på Kroatien och Turkiet. Det är något som både utrikesministern och en majoritet i nämnden tycker är viktigt.

För det andra: Gärna skjuta på beslutet om Kroatien, om det går.

För det tredje: Om vi nu kommer i en beslutssituation ska vi inte vara ensamma kvar, inte "vetera".

För det fjärde: Kommer det upp nya saker har vi möjligheten till ytterligare samråd.

Anf. 34 CARL B HAMILTON (fp):

När det gäller Kroatien uttalar jag mig egentligen bara om själva hanteringsfrågan, men den är ganska viktig nu.

Utrikesministern säger att hon vill ha ett mandat att kunna avgöra den här frågan utan att gå tillbaks till EU-nämnden på måndag. Å andra sidan kan man säga att det kan vara en styrka för utrikesministern att vid sammanträdet kunna säga: Vi har en parlamentarisk situation hemma som

gör att jag faktiskt måste gå härifrån en timme och diskutera detta med min nämnd hemma i riksdagen. Min första fråga är om det kan vara en fördel för utrikesministern att kunna säga detta.

Jag måste säga att jag tycker att risken för att frågan om Kroatien kopplas till frågan om Turkiet är så stor att vi bör ha en överläggning per telefon.

2005/06:2
30 september

Anf. 35 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Vad jag har konstaterat är att det är svårt för oss att säga någonting om Kroatien eftersom vi hela tiden har byggt upp vår argumentation på Carla del Ponte, och det har ju hela EU gjort också. Nu har många andra aspekter vad gäller Kroatien gått i rätt riktning för att eventuellt få ett datum för att kunna starta medlemskapsförhandlingar. Även där är det samma tågordning. Då startar man ju inte medlemskapsförhandlingarna på måndag med Kroatien, utan då är det mer ett löfte som man har som harer är skyldig Kroatien, för det har varit ett kandidatland rätt länge. Men hela EU och också EU-nämnden har tidigare sagt att det är Carla del Ponte som sitter med avgörandet lite grann. Det är svårt för oss, för vi sitter nu här i nämnden och har inte sett Carla del Pontes avgörande. Men på måndag sitter utrikesministern där och har fått underlaget. Och Carla del Ponte kan inte säga nja, för då betyder det att man skjuter på allting. Hon måste ju säga ja eller nej. Hon har hitintills, vad jag förstått, sagt att det går i rätt riktning. Men hennes bedömning måste ju vara vägledande, eftersom vi hela tiden har byggt upp argumentationen kring henne hitintills inom EU. Så har jag uppfattat det i alla fall. Det är därför som jag i dag har haft svårt att säga ja eller nej till Kroatien, just för att jag inte har hört vad Carla del Ponte tänker säga.

Jag vet inte om vi löser detta genom att just Sverige ska skjuta på det hela. Vi kommer bara att veta att om Carla del Ponte sade nej blir det ingenting. Om Carla del Ponte sade ja vill vi veta varför hon sade ja. Jag tycker att det här är lite svårt. Vad vill vi utsträcka tiden med? Det är i så fall, som vice ordföranden säger, utifrån hur väl förankrad utrikesministern vill känna att hon är i ett eventuellt beslut. Men jag tror alltså inte att nämnden blir klokare om vi bara får reda på att Carla del Ponte eventuellt bara muntligen har föredragit för utrikesministrarna att hon nu tycker att Kroatien uppfyller de krav som krigsförbrytartribunalen ställer och att man har samarbetat tillräckligt väl.

Då är frågan: Ska vi då ha mer betänketid? Ska den då bara vara en timme, eller ska den vara tio dagar så att vi också kan läsa tidningen eller ringa till någon kompis i Belgrad?

Kidnappningssituationen är hypotetisk och antagligen också reell, det vill säga att man kopplar frågorna till varandra. Genom att lägga upp det så som det brittiska ordförandeskapet har gjort har man ändå försökt att skilja frågorna åt, men i korridorerna snackas det väl ändå om både-och. Jag tycker ändå att vi har haft en rätt tydlig position här.

Det är lite grann hur utrikesministern själv bedömer den här frågan och också hur nämnden förväntar sig att ha dokumentation. Det jag klagar på allmänt om dokument går tillbaka till detta att vi inte får tillgång till Coreperhandlingar som journalister och andra letar reda på. Det var en annan fråga, och det handlade inte om just Kroatien.

Anf. 36 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Mycket bygger på Carla del Ponte, för det är hon som kan komma med sakunderlaget. Men det har under hela den process vi har haft markerats väldigt tydligt att det ytterst ändå är rådet som måste göra bedömningen och fatta beslutet. Jag är ju rädd för att Carla del Ponte kommer att säga nja, och därigenom blir det så oerhört tydligt att det är rådet som måste göra sin bedömning av det hela.

Jag tror att i det här läget, som vi sitter gemensamt i, kan det vara bra att vi säger att vi återkommer till nämnden, i varje fall för en information. Med tanke på det ställningstagande som vi har haft i den här frågan hela tiden har jag ju ett utrymme att agera, och jag kanske inte behöver något ytterligare. Det är snarare fråga om en information, så att vi bekräftar läget.

Eller också kan det vara en situation där jag kan behöva förankra det hos nämnden. Men då är det frågan om att någon form av beslut måste fattas på måndag. Det är inte frågan om att beslutet ska fattas om tio dagar eller så, utan ett beslut måste fattas på måndag. Men vi återkommer gärna till nämnden – jag bedömer att det i så fall är under förmiddagen på måndagen.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Vi har beredskap för det. Vi får se hur vi löser det, om vi gör det med hela nämnden eller om vi gör det via gruppledarna. Det beror lite på situationen hur snabbt vi måste agera.

Jag konstaterar ändå att vi har nått en samsyn och att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Då går vi vidare med Yttre förbindelser, Iran.

Anf. 38 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det är Mellanöstern. Där vill jag säga att utvecklingen de senaste veckorna i och kring Gaza är mycket oroande. Här handlar det om att alla parter måste förmås bryta den våldsspiral som har uppstått och bygga vidare på de möjligheter som tillbakadragandet från Gaza innebär. Jag avser därför att föreslå att EU sänder tydliga signaler till båda parter om det oroande i säkerhetsläget.

För den palestinska myndigheten bör EU understryka vikten av att den vidtar åtgärder för att få kontroll över utvecklingen i Gaza och agerar med kraft för att stoppa de terrorgrupper som nu gör angrepp mot israeliskt territorium.

För Israel bör EU understryka vikten av att Israel agerar återhållsamt i det här läget. Den här signalen kan EU skicka via de reguljära kontakter som finns med parterna, men också, kan man tänka sig, mera formellt i form av en démarche till exempel.

Det som är särskilt oroande därutöver är läget i Jerusalem. Där är det en bosättningsexpansion som pågår, husdemoleringar och fortsatt barriärbygge på ockuperad mark. Allt det här riskerar att föregripa de förhandlingar som måste komma om den slutliga lösningen av konflikten. Jag kommer att verka för att rådet beslutar att fokusera på just Jerusalem-frågan vid mötet i november.

Dessutom tycker jag att det är viktigt att EU betonar ett helhjärtat stöd för de samtal som kvartettsändebudet Wolfensohn för med båda

parter. EU har beredskap att bidra till att säkerhet, ekonomi och sociala levnadsförhållanden i Gaza nu förbättras efter tillbakadragandet. Men en förutsättning är att parterna löser de utestående frågor som fortfarande finns kvar och som Wolfensohn arbetar intensivt med. Han behöver ett mycket starkt EU-stöd för det.

2005/06:2
30 september

Anf. 39 YVONNE RUWAIDA (mp):

Jag tycker ändå att man måste reflektera över skillnaden i de attacker som har genomförts av palestinska grupperingar och de attacker som har genomförts av den israeliska regeringen. Det är väldigt stor skillnad på nivån. Det har också skett ett, som jag tror, genomtänkt gripande av väldigt många palestinier både i Gaza och på Västbanken.

Med tanke på de uttalanden som har gjorts av israeliska företrädare om att bland annat Hamas inte ska få delta i framtida val och att de gripanden som har skett har gällt just folk nära Hamas, är det ganska uppenbart att det finns ett politiskt syfte. Jag undrar om man ser det. Jag tror att stödet för Hamas bara ökar genom den typen av aktioner. Det leder inte till ett försvagat stöd för Hamas, tvärtom.

Sedan är jag också orolig när det gäller Gaza. Israelerna hade ju lämnat över gränsen till Egypten till palestinerna, vilket var väldigt bra. Men jag har fått information, som jag inte har hunnit bekräfta, om att israelerna har övertagit kontrollen över gränsen till Egypten igen. Det innebär att Gaza återigen är ett stort fängelse. Men jag har, som sagt var, inte hunnit bekräfta de uppgifterna.

Anf. 40 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Det är diskussioner som pågår, och jag skulle vilja fråga utrikesministern om möjligheterna att bistå palestinerna för att ha just kontrollen över Gaza vad gäller både tillgänglighet och säkerhet. Resoneras det något mer om handfasta insatser från EU:s sida för att på marken kunna bidra på sikt?

Anf. 41 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Först frågan om bevakningen av gränsen till Egypten: Nej, Israel har inte återtagit den, utan det är i ett samarbete mellan palestinier och Egypten som kontrollen genomförs.

Den handfasta hjälpen till palestinerna: Det är ett omfattande arbete som bedrivs för att ge hjälp till palestinerna att klara säkerhetssituationen. Det handlar om att utbilda personal i intensiva former – även Sverige deltar i det arbetet – och att organisera palestiniernas polisiära styrkor på ett sådant sätt att de klarar det här.

Det här är en diskussion där palestinerna naturligtvis hela tiden framför ytterligare behov av stöd som de har och där diskussioner pågår huruvida det är brist på till exempel tillgång till vapen för de palestinska styrkorna eller inte. Det råder kanske lite olika uppfattningar om hur det ligger till. Men det pågår ett mycket konkret arbete med att ge den hjälp och det stöd som palestinerna behöver för att klara sitt åtagande att främja en fredlig utveckling och få stopp på terroraktioner från palestinskt område.

Anf. 42 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.
Vi hoppade över Iran – finns den punkten kvar?

Anf. 43 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Ordföranden har tydligen en gammal dagordning. Enligt min dagordning kommer den punkten nu.

Det blir fråga om att anta slutsatser om frågan om Irans kärntekniska program i ljuset av den resolution som beslutades av IAEA:s styrelse i slutet på september. Den resolutionen lades fram av Frankrike, Storbritannien och Tyskland med stöd av hela EU.

Eftersom det har stått klart att Iran inte tog chansen att återgå till villkoren för förhandlingarna har IAEA:s styrelse beslutat att frågan ska rapporteras till FN:s säkerhetsråd. Tidpunkten för den rapporteringen och utformningen av den ska avgöras av styrelsen, har man sagt, vid ett senare tillfälle.

Genom den här IAEA-resolutionen har Iran fått ytterligare tid att återgå till de villkor som gäller för förhandlingsprocessen, och nu gäller det att Iran agerar så att fortsatta förhandlingar blir möjliga. De krav som Iran har att uppfylla är främst att återgå till den frysning av all verksamhet för konvertering och anrikning av uran som landet tidigare upprätthöll.

Vi från svensk sida stöder det här utkastet till rådsslutsatser om Iran.

Anf. 44 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Jag vill bara säga kort att det är viktigt att EU inte framstår som en svag förhandlingspart utan att man verkligen är kraftfull i de här förhandlingarna. Vi kan se på exempelvis de förhandlingar som har skett med Nordkorea, där det har varit en bra framgång i förhandlingarna. Det är viktigt att man nu är lika tydlig mot Iran så att man inte ger ett utrymme för att trilskas i förhandlingarna, utan det är västvärldens klara och tydliga besked att man inte vill se kärnvapen och att man vidtar alla åtgärder för att isolera Iran om de själva inte inser detta. Tydlighet och styrka från EU förväntar vi oss.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Det var mer ett medskick än en fråga.

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.
Nästa punkt är Västra Balkan.

Anf. 46 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det är två beslutspunkter, och eventuellt en kortare diskussion förväntas ske på måndag när det gäller västra Balkan. Det gäller dels ett förhandlingsmandat för kommissionen inför stabiliserings- och associationsavtalsförhandlingar med Serbien och Montenegro, dels rådsslutsatser om Bosnien och Hercegovina, om Serbien och Montenegro samt eventuellt om Kosovo.

När det gäller Bosnien och Hercegovina står regeringen helt bakom EU:s gemensamma krav på att en polisreform måste genomföras för att man ska kunna inleda förhandlingar. EU-kommissionen har gjort en

genomförbarhetsstudie och undersökt Bosnien och Hercegovinas förmåga att förhandla om ett stabiliserings- och associationsavtal, och i samband med den identifierade kommissionen 16 punkter som skulle uppfyllas innan man kunde ge klartecken för att påbörja förhandlingar. Av dem har tillräckliga framsteg nu nåtts på 15, men det är en som återstår, och det är alltså polisreformen – det är den som blockerar möjligheten att inleda förhandlingar.

När det gäller Serbien gav kommissionen i april klartecken att Serbien och Montenegro är redo att kunna förhandla om ett SA-avtal. Medlemsstaterna och kommissionen har tagit fram ett förhandlingsmandat, och det är det som nu ska antas. Den 5 oktober är femårsdagen av den fredliga revolutionen i Serbien och Montenegro, som ju resulterade i Miloševićs fall, så det är en bra tidpunkt.

Vi kommer att välkomna det här mandatet och ser gärna att förhandlingarna startar så fort som det över huvud taget är möjligt.

Samtliga EU-länder är eniga om den politiska vikten av att Serbien och Montenegro nu börjar förhandla, inte minst utifrån ett regionalt perspektiv förstås.

Kosovo kommer inte upp, enligt den senaste information jag har. Jag sade inledningsvis eventuellt Kosovo, men jag ser i mina anteckningar att Kosovo inte kommer upp.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Förberedelser inför toppmötet mellan EU och Ryssland är nästa punkt.

Anf. 48 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Där ska vi diskutera förberedelserna för toppmötet, som ska äga rum den 4 oktober. En av huvudfrågorna vid toppmötet är uppföljningen av de färdplaner som antogs vid toppmötet i våras och gäller de fyra områden där EU och Ryssland ska fördjupa sitt samarbete. Det är viktigt att det nu sker en gedigen och ordentlig implementering av de här färdplanerna, att en sådan implementering säkerställs.

Framsteg kan redan noteras, även om det inte har gått så lång tid sedan i maj – det är en sommar däremellan, men det har ändå skett en hel del. Bland annat väntas en överenskommelse kunna undertecknas om att upprätta ett institut för europeiska studier.

Ytterligare en viktig fråga som kommer att beröras på toppmötet är avtalet mellan EU och Ryssland om viseringsförenklingar respektive återtagande. Förhandlingar pågår fortfarande med ambitionen att en överenskommelse ska nås i tid till toppmötet. Här är det svårt att komma fram på ett bra sätt, men vi får hoppas att det ändå blir ett nöjaktigt resultat i den delen.

Vidare har vi från svensk sida fört fram att vi anser att Vitryssland och Moldavien bör föras upp på dagordningen för toppmötet.

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Om jag har förstått saken rätt har det blivit en diskussionspunkt.

Anf. 50 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):
Ja, naturligtvis. Det kan inte vara en beslutspunkt, utan det är en diskussionspunkt.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:
Jag konstaterar att det finns ett stöd för regeringens upplägg i de fortsatta förhandlingarna.
Nästa punkt är Uzbekistan.

Anf. 52 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):
Som jag tidigare har redovisat i nämnden är regeringen och EU djupt oroade av utvecklingen i Uzbekistan. Vi har begärt en oberoende internationell undersökning, och det har avvisats av presidenten. Vi kan notera att repressionen i landet har ökat och att läget för de mänskliga rättigheterna har försämrats.

Även om det har gått ganska lång tid sedan händelserna i Andizjan ser vi det fortfarande som angeläget att EU nu beslutar om konkreta åtgärder mot Uzbekistan. Kravet på utredning måste upprätthållas, och det måste uppfyllas.

På måndag föreslås rådet ett antal konkreta åtgärder för att öka trycket på Uzbekistan. Det handlar bland annat om en partiell suspension av partnerskaps- och samarbetsavtalet genom att skjuta upp en del tekniska möten som är planerade. Därutöver kan en omorientering av Tacisprogrammet ske genom att man ökar fokuseringen på just demokrati och mänskliga rättigheter. Man kan införa ett vapenembargo. Man kan besluta om reserestriktioner för de ansvariga för våldsanvändningen i Andizjan. Tidpunkten för införande av det kan avgöras av hur den vidare utvecklingen blir. Dessutom övervägs åtgärder inom ramen för OSSE, bland annat en aktivering av den så kallade Moskvamekanismen.

Från vår sida stöder vi alla de här förslagen till åtgärder. Det är viktigt att EU skärper tonen. Det har att göra med trovärdigheten för EU:s agerande och även EU:s förmåga att visa att man är kapabel till ett konsekvent agerande när det gäller kränkningar av mänskliga rättigheter.

Men samtidigt, måste jag understryka, som man vidtar den här typen av påtryckande åtgärder är det naturligtvis viktigt att upprätthålla dialogen med Uzbekistan för att kunna fortsätta att påverka regimen och få dem att leva upp till de internationella åtaganden som de har gjort och just visa respekt för de mänskliga rättigheterna – det vill säga påtryckningar men inte isolera dem från fortsatt politisk påverkan.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:
Jag konstaterar att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.
Har vi några övriga frågor innan vi går in på A-punkterna?

Anf. 54 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):
Ja, vi har en punkt som handlar om uppföljning av FN-toppmötet i New York, det möte som avslutades för två veckor sedan.

Man kan säga att toppmötet sammantaget ändå blev en framgång, och man kan konstatera att EU kom att spela en avgörande roll genom att vi agerade för en god balans i slutdeklarationen. Inte minst EU:s tydliga och

tillmötesgående linje på utvecklingsområdet och det beslut som fattades av EU om att uppnå 0,7-målet till 2015 bidrog till att slutdokumentet kunde ros i land. Det här var frågor som var viktiga för många länder.

Stadfästandet av sambandet mellan fred och säkerhet, handel och utveckling samt utveckling av mänskliga rättigheter ger en grund för Sverige att fortsatt verka för att EU driver frågan om en samstämmig politik inom de här huvudområdena.

Det är angeläget att EU tar en ledande roll även i det fortsatta arbetet, uppföljningen i FN och i andra forum där de här frågorna kommer upp, till exempel WTO när det gäller att förverkliga utvecklingsdimensionen av Dohaagendan.

Vi behöver utarbeta nya positionspapper i de olika centrala frågorna. Den fredsbyggande kommissionen, MR-rådet och terrorism är frågor som bör ges prioritet från EU:s sida, inte minst för att frågorna kommer upp i generalförsamlingen redan nu under hösten.

Det positionspapper som redan finns när det gäller MR-rådet ska om-sättas till en operativ förhandlingsinstruktion till dem som arbetar i New York. Det är naturligtvis viktigt att EU har en löpande dialog med Jan Eliasson och hans kontor för att stödja honom i den förhandlingslinje som han kommer att lägga upp framöver.

Jag tror också att det är viktigt att EU fortsätter att ha en nära dialog med företrädare för de andra regionerna i världen och på det viset spela en aktiv, pådrivande och balanserande roll.

Låt mig slutligen också kort beröra statsministerns initiativ till ett reformnätverk bland reformsinnade kolleger. Syftet med nätverket är att bidra till att upprätthålla energin, momentum, i FN:s reformprocess genom att löpande involvera stats- och regeringschefer. Att statsministern gör det här är ett utflöde av att han innehade ordförandeskapet under toppmötet. Vi vet hur viktigt det är, om det här reformarbetet ska fortsätta att utvecklas väl, att huvudstäderna och stats- och regeringschefer är engagerade i det fortsatta arbetet.

Nätverket som hittills har inbjudits är stats- och regeringschefer i Argentina, Egypten, Gabon, Indien, Indonesien, Canada, Mexiko, Nigeria, Storbritannien, Sydafrika, Thailand, Turkiet och Ukraina. Det är 13. Den besökande indiske vice premiärministern påpekade här i morse att det väl inte var så bra med 13. Men faktum är att Sverige är med, och då blir det 14.

Anf. 55 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Det skulle vara intressant att se om EU nu jobbar fram ytterligare dokument efter toppmötet. Bland annat den fredsbyggande kommissionen ska ju vara i princip färdig i slutet av året, och EU bidrar stort i arbetet med både konfliktförebyggande och återuppbyggnad. Därför hoppas jag att vi kan få lite tydligare talepunkter eller någonting annat om hur Sverige nu ser på den fredsbyggande kommissionen i detalj. Men framför allt skulle jag också vilja se att man tydligt driver det här i EU så att det kommer tydliga slutsatser – inte bara att man talar med Eliasson, utan att EU i vissa delar skulle kunna göra mer gemensamt, som också skulle kunna sättas på pränt, hoppas jag.

Anf. 56 CECILIA WIGSTRÖM (fp):

Jag är inte lika positiv till resultatet från toppmötet som utrikesministern. Jag tycker att det var en besvikelse vad gäller mänskliga rättigheter. Visst är det bra att vi fick flera länder att nu ställa upp på ett generöst bistånd, men när man läser avsnitten vad gäller biståndet i slutsatserna från toppmötet nämns ingenting om *good governance* eller det faktum att bistånd är ganska bortkastat om det inte går till länder som också försöker arbeta för medborgarnas bästa, det vill säga respekt för mänskliga rättigheter och demokrati.

Jag undrar om det positionspapper som tydligt finns om MR-rådet. Det var också en besvikelse att MR-rådet blev hängande i luften. Före toppmötet fanns det skrivningar om hur det skulle kunna utformas, och nu står det ingenting om det. Jag undrar om positionspapperet bara är EU:s syn. Ska MR-rådet vara ett självständigt organ, precis som säkerhetsrådet och Ecosoc, det vill säga väljas direkt från generalförsamlingen och vara avhängigt bara av generalförsamlingen? Hur ser det här positionspapperet på medlemskapskrav till MR-rådet? Får vi ytterligare en gång Iran, Sudan och en massa andra diktatorländer som medlemmar i MR-rådet kommer det inte att innebära någon skillnad, utan det kommer än en gång att vara lika lamslaget och verkningslöst som det är i dag.

Anf. 57 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Som jag sade är det viktigt att utarbeta nya positionspapper när det gäller de olika centrala frågorna, inte minst de där beslut förhoppningsvis fattas redan under hösten.

Det är klart att man kan uttrycka besvikelse över många frågor i den deklaration som kom fram. Vi hade önskat att det hade varit betydligt starkare och med mera skrivningar – det är inget tvivel om det. Men samtidigt får man vara nöjd att det ändå blev ett papper som är så pass omfattande som det är.

När det gäller MR-frågorna och hänvisningen till betydelsen av att utveckla ländernas möjligheter att över huvud taget leda landet, demokratiutvecklingen, vill jag påpeka att det i dokumentet finns en referens till Parisdeklarationen. Genom den omhändertogs de frågorna. Det var en av de saker vi arbetade med för att få den referensen.

När det gäller EU:s fortsatta agerande föreslår jag – vi har anledning att återkomma i många av de här frågorna – att det sker i vanlig ordning i utrikesutskottet.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Då godkänner vi informationen.

Punkten Saudiarabien–WTO är struken.

Hur är det med EU–Asem-toppmötet?

Anf. 59 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Under Övriga frågor har vi en fråga som gäller Asem och Burmas deltagande vid våra möten.

Burmas deltagande i Asem på politisk nivå har diskuterats ingående inför förra årets toppmöte i Hanoi. Slutresultatet då blev att EU för att säkra Asemdialogen accepterade att Burma deltog, men man kom överens om att Burma skulle delta på lägre nivå vid toppmötet.

Sedan har det inträffat att Asems handelsministrar skulle mötas för två veckor sedan i Rotterdam, men det fick ställas in. Nederländerna vägrade, i linje med EU:s gemensamma ståndpunkt, den burmesiske ministern visum, men det fick till följd att de övriga Asemländerna vägrade att delta. Därför ställdes mötet in.

Nästa toppmöte som kommer att äga rum är det som Finland ska stå värd för nästa år i september. Innan dess kommer andra ministermöten att äga rum. I april ska det vara ett finansministermöte i Wien.

Finland har föreslagit att EU ska ta upp den här frågan i marginalen nu på måndag. Vad Finland då vill åstadkomma är ett kort uttalande om den vikt EU lägger vid Asem utan att gå in på detaljerna hur man ska lösa den problematik som vi har. Men det är viktigt att markera för Asemländerna att EU fäster stor vikt vid samarbetet med dem, och det gäller att hitta en acceptabel lösning på problemet.

Om frågan uppstår föreslår jag att Sverige stöder förslag om ett kort positivt uttalande till stöd för Asemdialogen.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Vi godkänner informationen. Finns det några övriga frågor eller A-punkter?

Anf. 61 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

När det gäller A-punkter vill jag fästa nämndens uppmärksamhet på en punkt om Colombia.

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Colombias lagstiftning om rättvisa och fred.

Anf. 63 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

EU har efterfrågat ett legalt ramverk för fredsprocessen i Colombia, och det finns ett sådant ramverk även om det har stora brister. Vi delar den kritik som har uttryckts från MR-samfundet och från det civila samhället, men vi anser samtidigt att om lagen implementeras på ett effektivt och transparent sätt kommer det att bidra till en fredlig lösning på konflikten.

Den svenska regeringen har ett starkt engagemang för Colombia, och tillsammans med EU och medlemsstaterna kommer vi att särskilt rikta fortsatt stöd till offren för konflikten, de lokala försoningsaktiviteterna, återintegrering och demobilisering av barnsoldater. Det här är viktiga delar i den pågående processen.

Anf. 64 ORDFÖRANDEN:

Finns det några frågor på det? Jag vet att några ledamöter har frågor på annat.

Anf. 65 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag har ytterligare en A-punkt som nämnden tydligen inte har fått någon information om tidigare. Det gäller ett globalt vapenhandelsavtal. Som framgick av rapportering från Gymnichmötet fick ordföranden stöd för sitt initiativ när det gäller ett globalt vapenhandelsavtal. På måndag

kommer Gaere att anta slutsatser som uttrycker stöd för den här ambitionen att utarbeta internationella krav avseende vapenhandel. Det här bör ske inom ramen för FN, sägs det i resolutionen.

Anf. 66 BJÖRN HAMILTON (m):

Herr ordförande! Min fråga gäller just Colombia och utrikesministerns syn på den nya lagen som är antagen för att skapa fred och rättvisa. Det är naturligtvis bra att den har tillkommit, men det finns ju en hel del övrigt att önska i den, precis som utrikesministern här framhåller. Det viktiga är väl nu att man verkligen ser till att man får rättegångar med inte bara fiktiva straff utan verkliga straff för dem som har kränkt mänskliga rättigheter och uppfört sig illa i det landet. Jag vill understryka vikten av att de här lagarna nu efterföljs.

Anf. 67 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Det är bara en A-punkt, men det är ändå någonting som rör sig om Sudan och Darfur. I Sverige har det ju hänt en del eftersom statsministern nu också anser att det är folkmord som pågår. Samtidigt är situationen förfärande försämrad, vad jag har förstått, inte minst utifrån vad Egeland rapporterar om att man nu inte längre kan upprätthålla säkerheten för säkerhetsarbetare i regionen.

Därför tycker jag igen att EU agerar för lite och för sent. Man vill fortfarande ha ett bibehållet afrikansk ägarskap. Jag har ingenting emot detta, men man är bara orolig över MR-brott och brotten mot den humanitära rätten. Vi ser inte hur man egentligen uttrycker sig. Jag har fortfarande bara en förhoppning, men när nu statsministern har satt ned foten förpliktar det också att Sverige på ett helt annat sätt än tidigare driver den här frågan inom EU för att vi ska kunna få till stånd en förändring.

Anf. 68 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Det är rådsslutsatser som tar upp EU:s stöd för internationell fred och säkerhet och uppmärksammar aktuella krishanteringsinsatser inom ramen för den europeiska säkerhets- och försvarspolitik. Man redovisar de olika beslut som har fattats under senare tid. När det gäller Darfur markerar rådet stor oro över de MR-brott och brott mot internationell humanitär rätt som begås mot den civila befolkningen i Darfur. Rådet välkomnar det fortsatta samarbetet som ändå sker i området med FN och Nato och upprepar åtagandet att EU ska ge stöd till Sudan och Darfur med bibehållet afrikansk ägarskap. Det finns all anledning för EU att verkligen ge allt det stöd som Afrikanska unionen behöver för att kunna klara situationen där. Det behövs mycket fler insatser.

Anf. 69 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m):

Men det är ändå rådsslutsatser som ska antas här vid kommande möte, och det är förberett av Coreper. Om man nu i Sverige driver folkmordskonferenser och om man vill spela en ledande roll inom FN, måste man åtminstone se till att vi ger goda instruktioner till dem som arbetar med de här frågorna i Coreper. Om jag drog slutsatsen i regeringsförklaringen att det pågår ett folkmord, och om man läser vad Egeland rapporterar och annat, skulle jag inte känna mig helt nöjd med de vaga formuleringar.

ringar som nu synes bli fallet, eftersom vi inte får rådsslutsatserna in extenso utan bara sammanfattade. Jag tycker att det ser lite svagt ut, och jag vill ha bara ha detta sagt.

2005/06:2
30 september

Anf. 70 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Jag vill bara markera att det inte gör någon skillnad vad gäller internationella samfundets skyldighet att ingripa när övergrepp av det här slaget sker om man kallar det för folkmord eller inte kallar det för folkmord. Jag tycker att det är oerhört viktigt att man har klart för sig att det är samma skyldigheter att vidta åtgärder som vi har i båda lägena. Det är så vi också agerar. Det pågår en diskussion och ett arbete. Från svensk sida arbetar vi intensivt med att försöka öka ansvarstagande inte bara från EU:s sida utan från det internationella samfundet över huvud taget när det gäller situationen i Darfur.

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar sammanfattningsvis att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt vad avser A-punkterna.

Då har vi klarat av alla frågor och tackar utrikesministern med medarbetare. Trevlig helg!

2 § Transport, telekommunikation och energi

Statssekreterare Jonas Bjelfvenstam

Återrapport från ministerrådsmöte den 27 och 28 juni 2005

Information och samråd inför ministerrådsmöte den 6 oktober 2005

Anf. 72 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar Jonas Bjelfvenstam med medarbetare välkomna. Vi gör som vanligt och börjar med en återrapport från tidigare ministerrådsmöten. Varsågod.

Anf. 73 Statssekreterare JONAS BJELFVENSTAM:

Tack, herr ordförande! Årade ledamöter! Vid rådsmötet den 27 juni i år, som var det senaste TTE-rådet, behandlades både telekom- och transportfrågor. Men eftersom vi huvudsakligen ska prata om transportfrågor på rådet den 6 oktober väljer jag att återrapportera transportfrågorna i den muntliga återrapporteringen.

Det fanns två frågor där ordförandeskapet lämnade lägesrapporter, dels om körkortsdirektivet, dels om den del av det tredje järnvägspaketet som rör passagerarrättigheter. Det tredje järnvägspaketet, som vi återkommer till senare i dag, innehåller ju också tre övriga rättsakter.

Vad gäller körkortsdirektivet konstaterades att den stora utestående frågan inför ett beslut i rådet är den om obligatoriska utbyten av gamla körkort. Troligen kommer den här frågan att återkomma i december då den förväntas tas upp på rådet igen.

När det gäller passagerarrättigheterna och järnvägstrafiken redogjorde ordföranden för rådets förslag till ändring som innebär en anpassning till det internationella regelverk som redan finns, den så kallade Cotifförordningen. Även den frågan lär återkomma på transportrådet i december.

Efter detta följde en allmän diskussion om vägtrafiksäkerhet med anledning av halvtid för det europeiska vägtrafiksäkerhetsprogrammet. Det rörde bland annat vikten av utbyte av erfarenheter, *best practice*, mellan de europeiska länderna, behovet av ett förbättrat beteende hos förare, förbättrad infrastruktur samt det som Sverige haft som käpphäst i de här sammanhangen, nämligen värdet av att introducera ny teknik i trafiksäkerhetsarbetet.

På luftfartsområdet antogs rådsslutsatser beträffande meddelandet om att utveckla agendan för gemenskapens externa luftfartspolitik liksom ett beslut om att ingå ett avtal mellan Europeiska gemenskapen och Chile om vissa luftfartsfrågor.

Sedan antogs direktivet om europeiska flygledarcertifikat efter Europaparlamentets första läsning. Den nya texten som har förhandlats fram mellan rådet, kommissionen och parlamentets rapportör borde innebära att den kan antas under andra läsningen av parlamentet utan ytterligare ändringar.

Så långt återrapporteringen. Vi är beredda att svara på frågor och annars att gå in på det stundande rådets dagordning där vi i dag skulle vilja fokusera på frågorna 3 och 5.

Anf. 74 ORDFÖRANDEN:

Eftersom det inte finns några frågor på återrapporten godkänner vi den.

Så går vi in på kommande ministerråd. Jag lämnar ordet till Jonas Bjelfvenstam med anledning av punkt 3, tillträde till järnvägsmarknaden och kollektivtrafiken. Det blir en gemensam föredragning.

2005/06:2
30 september

Anf. 75 Statssekreterare JONAS BJELFVENSTAM:

Låt mig, innan jag går in på det, bara nämna att det såvitt känt inte finns någon A-punkt anmäld i detta skede.

När det gäller det tredje järnvägspaketet och förslaget till förordning för kollektivtrafik på järnväg och väg har ordförandeskapet inför den fortsatta behandlingen ställt ett antal frågor som ska diskuteras och gärna besvaras vid det stundande rådsmötet. De behandlades och godtogs av Coreper för någon vecka sedan.

Det är tre frågor som medlemsstaterna ska ge sin syn på nästa vecka.

För det första huruvida man instämmer i att marknadstillträdet ska kunna begränsas enbart för att skydda trafik som upphandlats eller på annat sätt subventionerats av samhället från marknadsöppning och konkurrens.

För det andra huruvida medlemsstaterna instämmer i att marknaden år 2010 ska öppnas för internationell persontrafik inklusive cabotage i anslutning till den internationella persontrafiken och om medlemsstaterna också delar Europaparlamentets syn att de nationella marknaderna ska öppnas. Det här betyder kort sagt att kan man köra inrikes i andra länder utan att det ska ske i anslutning till en internationell transport, alltså en reguljär inrikestrafik.

Den tredje frågan handlar om att ordförandeskapet vill veta om medlemsstaterna tycker att relevanta delar av förslaget om upphandling av kollektivtrafik på väg och järnväg ska behandlas parallellt med förslaget i tredje järnvägspaketet om marknadsöppning av persontrafiken eller om det ska behandlas för sig.

Vårt förslag till svar på de här frågorna är följande.

När det gäller den första frågan vill regeringen vänta till tidigare antagna rättsakter kring järnvägen är genomförda i praktiken i medlemsstaterna innan man går vidare med nya steg mot marknadsöppning. Ett skäl för detta är att det finns flera exempel på hur svårt det är att få till stånd en verkligt fungerande godstrafik över de nationella gränserna mellan EU:s olika medlemsländer. Jag tror att de flesta är väl bekanta med till exempel Ikea Rails försök att, trots tekniska och administrativa praktiska hinder, få till stånd en fungerande järnvägstrafik ut i Europa.

Godsmarknaden är i dag formellt öppen på ett särskilt utpekat järnvägsnät. Det har inte, som vi ser det, inneburit några större möjligheter för svenska järnvägsföretag att öka sin internationella trafik. Nästa år öppnar man godsmarknaden helt och hållet för den internationella trafiken. Året därpå blir det också cabotagerättigheter. Inför den marknadsöppning som då sker är det, enligt vår uppfattning, nödvändigt att vi försäkrar oss om att alla medlemsstater verkligen gör att det blir möjligt för svenska järnvägsföretag att transportera gods över nationsgränserna. När vi sedan har sett att en öppen marknad när det gäller godset verkligen kan fungera i trafiken är vi beredda att gå vidare med diskussioner kring persontrafiken.

Vi tycker därför att vi behöver få till stånd en lämplig kontrollstation, som vi kan kalla det i det här sammanhanget, för att se att tidigare regler

verkligen har tillämpats i medlemsstaterna innan regler om ytterligare marknadsöppning kan träda i kraft.

Då blir också vårt svar på fråga tre att vi vill skydda samhällssubventionerad trafik men inser att vi på sikt inte kan motsätta oss att det blir en öppen marknad för kommersiellt lönsam trafik. En sådan marknad skulle dessutom kunna skapa nya trafiklösningar som blir värdefulla för medborgarna. Det gäller dock att gå varsamt fram så att vi inte får motsatt effekt, kontraproduktiv effekt, av något som vi gärna vill se som ett främjande av järnvägstrafiken.

Vi kan inte heller motsätta oss det datum som är föreslaget av kommissionen, 2010, under förutsättning att de villkor, som jag nyss redogjorde för, uppfylls.

Vi tycker också att för att det över huvud taget ska vara meningsfullt med en öppen marknad för internationell persontrafik på järnväg bör man också tillåta cabotage i anslutning till den internationella trafiken.

En marknadsöppning för persontrafiken bör alltså, enligt vår uppfattning, ske stegvis, och det är lämpligt att man börjar med den internationella trafiken, återigen under förutsättning att den så kallade kontrollstationen har passerats.

När det gäller fråga tre, den om huruvida man kan behandla förslaget om upphandling av kollektivtrafik parallellt med förslaget om marknadsöppning bedömer vi att det inte är en stor fråga från ett svenskt perspektiv, och därför kan vi visa flexibilitet på den punkten.

Anf. 76 BJÖRN HAMILTON (m):

Herr ordförande! Jag tycker att jag märker en förändrad inställning från regeringens sida när det gäller den här persontrafiken och avregleringen av den. Det finns en förfärlig massa kontrollstationer, man vill inte gå före och man ska över huvud taget vara rätt återhållsam.

Vi vill genomföra detta så fort som möjligt. Vad jag har förstått vill Europaparlamentet det också. Vi hoppas nu att den svenska inställningen inte ska vara fördröjande i ett genomförande av en avreglering av persontrafiken på järnväg i Europa. Det innebär också att man naturligtvis ska få köra i främmande land och inte bara i det land som företaget är stationerat i. Vår inställning är att man ska öppna persontrafiken på järnväg i Europa och göra det så fort som det är möjligt.

Anf. 77 KARIN THORBORG (v):

Då får väl jag kontra med att säga att det är väl ingen hemlighet att jag är av den åsikten att det inte är självklart att fler operatörer innebär att det blir bättre och billigare kommunikationer här i Sverige. Det nationella ansvaret för den olönsamma tågtrafiken i alla delar av landet kvarstår ju. Den ska utföras parallellt med de eventuella utländska operatörerna. Om vi nu får nya regelverk kan det bli svårt att göra avgränsningar. Jag undrar om det verkligen är någon som tror att det här systemet kommer att bli enklare om man har både utländsk trafik och sedan upphandling av olönsam trafik. Här kan det verkligen bli ett intrång i vårt eget nationella sätt att lösa detta. Jag tycker att det är väldigt viktigt att vi får möjlighet även i framtiden att styra över den här olönsamma nationella trafiken så att vi inte får ett regelverk som är tvärt emot de intentioner som vi har här i Sverige.

Sedan vill jag också väldigt tydligt understryka det som sagts här om att ska de vara en konkurrens så ska den vara på lika villkor. Sverige ska inte gå före och släppa in andra länders bolag samtidigt som vi inte har möjlighet att trafikera i de länder som trafikerar hos oss. Jag tycker att det verkligen är viktigt att vi avvaktar och ser att godstransporterna fungerar.

Sedan ifrågasätter jag lite den här tidpunkten och om det verkligen går att genomföra så snabbt som kommissionen vill, och parlamentet vill ju gå ännu fortare fram. Jag undrar vad som händer med alla de ingångna avtal som redan finns. Det danska trafikministeriet har ju till exempel slutit avtal med DSB, den danska statsbanan, om ett tioårigt anslag på 23 miljarder eller något liknande. Det har man redan förbundit sig att ge i statsstöd under tio år framöver. Går det att förena med det här direktivet?

Anf. 78 BÖRJE VESTLUND (s):

Herr ordförande! Jag vill i huvudsak instämma i regeringens ståndpunkt. Det här är inte en lätt fråga, men jag tror vi är ganska överens om att en förutsättning för att man ska kunna gå vidare med detta är just det som statssekreteraren också har framhållit här, nämligen att vi inte kan gå vidare med någonting om inte de tidigare reglerna för godstrafiken har börjat fungera. Vi har stött på det motstånd som finns på många håll i Europa där det gäller att slå vakt om sin egen godstrafik. Det har inte alltid varit positiva signaler som vi har hört därifrån. Man kommer att hålla på detta så lång tid som möjligt.

Jag är inte heller så säker på att Europaparlamentet har varit så väldigt positivt rakt igenom. Det är inte de signaler vi har fått i alla fall. Det gäller nog snarare den svenska ståndpunkten.

Min fråga till statssekreteraren handlar om hur vi ska hantera detta om vi släpper på den internationella persontrafiken. Hur ska vi hantera de många järnvägsföretagen som är statligt ägda och statsunderstödda och som ska konkurrera på de här linjerna? Om vi nu ska ha konkurrens och marknadsöppning, hur ska vi hantera det så att det inte blir en marknadsöppning med statligt stöd? På vilket sätt ska vi reglera det i det här ärendet?

Anf. 79 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Herr ordförande! Jag vill bara nämna att Kristdemokraterna är för och tycker att det är angeläget att vi öppnar marknaden så snart det är möjligt både för gods- och för persontrafik. Men det är också angeläget att det inte enbart blir Sverige som gör detta, utan att det gäller ömsesidigt med de andra länderna också.

Anf. 80 LARS LINDBLAD (m):

Jag vill, liksom min kollega Björn Hamilton, också lyfta upp att jag är mycket bekymrad över det tonläge som jag uppfattar i regeringens position. Man har en problemsyn som man lyfter upp. Jag blir också lite orolig. Vi har ofta varit överens med regeringen när det gäller att öppna marknader, skapa möjligheter för frihandel och så vidare. Där har vi många gånger haft en gemensam syn. Här känner jag att regeringen kanske lite grann för mycket låter sig påverkas av Vänsterpartiet.

I det här perspektivet får man inte glömma bort, vilket jag tycker att Karin Thorborg gör, att järnvägens tunga konkurrens är inte länder emellan eller ens järnvägsföretag emellan, utan den tunga konkurrensen kommer ju från flyget och från andra transportslag. Ska inte tågsektorn gå förlorande ur den här striden gäller det att man skapar de konkurrensmöjligheter och de effektivitetsvinster som det här järnvägspaketet egentligen handlar om.

Sedan har vi den andra sidan, nämligen att vi ska ha ett regelverk, som ju också finns med i detta, som motverkar osund konkurrens. Jag tror att vi alla kan vara överens om vikten av det. Men för oss är det väldigt viktigt att säga att ju snabbare man kan få ett genomförande av detta, desto bättre chans ger man järnvägen i den konkurrens som är så svår för den.

Anf. 81 BÖRJE VESTLUND (s):

Jag måste ge en kommentar här. Det handlar väl snarare om osund konkurrens och hur vi ska undvika den osunda konkurrensen. Jag tror inte att man behöver ha studerat det här ämnet på så där väldigt nära håll för att kunna konstatera att ett antal statsunderstödda företag har hindrat svenska företag att komma in på deras marknad när det har gällt gods. Den frågan måste först och främst klaras ut innan vi kan gå vidare med ytterligare liberalisering på det här området. Det tror jag. Sedan får regeringen svara för sin ståndpunkt, men det är detta som har varit vår utgångspunkt i alla fall. Jag tror faktiskt att vi har en ganska stor enighet om detta i trafikutskottet.

Anf. 82 BJÖRN HAMILTON (m):

Jag vill understryka, Börje Vestlund, att skatteunderstödd verksamhet inte kan konkurrera på likvärdiga villkor med företagsekonomiskt drivna företag. Det är vi tämligen överens om. Det här måste hanteras parallellt så att man undviker en sådan situation. Det finns ju situationer i dag där till exempel DSB i Danmark, som är kraftigt skattesubventionerat, vill komma in och köra tåg i Sverige. Den situationen är vi inte för. Den saken måste man lösa, men det är oerhört viktigt att få i gång konkurrensen generellt och få en öppen marknad i hela Europa inom den här sektorn.

Anf. 83 Statssekreterare JONAS BJELFVENSTAM:

Låt mig säga något bara kring den generella frågan huruvida marknaden ska öppnas eller inte och om det är en förändrad inställning eller inte. Jag tror att det är angeläget att vi säkerställer att frågan om en öppen marknad inte bara blir en läpparnas bekännelse. För svenskt näringsliv, för svenska transporter ut på den europeiska kontinenten är effektiva järnvägstransporter oerhört viktiga. Detta är vår chans att, mot kommissionen och mot övriga medlemsstater, säkra ett bra genomförande av de tre steg som godstransportmarknadsöppningen, som nu pågår, för närvarande är föremål för. Den måste vi givetvis ta i diskussionerna kring framtida steg när det gäller marknadsöppningar.

Jag tror också att de flesta bedömare anser att vi har en och annan erfarenhet av detta att gå i förväg, före alla andra länder, före de flesta

andra länder i EU, med marknadsöppningar som vi också borde dra slutsatser när det gäller järnvägstrafiken.

Till det kommer det faktum att järnvägstrafik som företeelse är betydligt mer komplex än många andra verksamheter, vilket gör att det inte bara krävs att man går gemensamt i EU när man väl går, utan också att man håller tungan rätt i mun. Att vi nu säger att vi borde ha en kontrollstation innan vi sätter ett definitivt datum för marknadsöppning utesluter inte att vi väldigt noga arbetar med de regelverksförändringar som är nödvändigt för det fall man kommer fram till att en marknadsöppning ska ske när det gäller persontrafiken. Det är komplexa frågor som också har ett samband med statsstöds- och konkurrensregler inom EU-rätten och där gränssnittet till exempel mot den upphandlade trafiken måste tydliggöras på ett bra sätt.

Också i fråga om övergångsregler, till exempel beträffande Karin Thorborgs exempel med väldigt långa avtal som löper, måste ju ett regelverk som kan passa alla finnas. Det finns inte några hinder för att man arbetar vidare med dessa frågor i rådsarbetsgruppen, i rådet, i parlamentet och i kommissionen.

Anf. 84 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna.

På nästa punkt, punkt 4, var det ingen föredragning. Finns det några frågor från ledamöterna?

Anf. 85 BÖRJE VESTLUND (s):

När det gäller avtalet mellan USA och unionen har texten i princip sett ut så här i åtminstone ett par år. Detta ger i varje fall svensk flygtrafik en sämre situation eftersom man inte har något avtal med USA just nu. Hur lång tid ska man vänta på det här? Det börjar minst sagt bli lite irriterande. Vi har återkommit och återkommit, och texten ser ungefär likadan ut från nämnd till nämnd, så att säga. Från tillfälle till tillfälle när vi diskuterat detta har situationen varit precis densamma.

Vad jag vill skicka med är egentligen att alla transportministrar nu lite mer tydligt måste sätta ned foten och säga: Nej, nu måste det här faktiskt lösas! Vi kan inte hålla på så här så mycket längre till. Detta är helt oacceptabelt.

Vi kan samtidigt konstatera att det ena luftfartsavtalet efter det andra med andra länder går i hamn, men med USA verkar det totalt hopplöst. Det vore kanske bra med en särskild behandling av USA om man ska klara det här.

Anf. 86 ORDFÖRANDEN:

Det var mer ett medskick än en fråga. Vill statssekreteraren kommentera?

Anf. 87 Statssekreterare JONAS BJELFVENSTAM:

Jag kan bara kort konstatera att kommissionen och USA har träffats i sex förhandlingsomgångar, och det är alldeles uppenbart att man står en bra bit ifrån varandra, bland annat i fråga om just statsstödsregler och

2005/06:2
30 september

marknadstillträde. Dessutom har förhandlingarna på grund av presidentvalet legat nere under ganska lång tid.

Nu tycks man ha kommit överens om att åter börja träffas och förhandla i månadsskiftet oktober–november. Självklart är Sverige och ett antal länder väldigt angelägna om att ett avtal ska komma till stånd – dock, får jag tillägga, inte till vilket pris som helst.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

Då godkänner vi informationen.

Punkt 5 handlar om funktionshindrade personers rättigheter i samband med flygresor.

Anf. 89 Statssekreterare JONAS BJELFVENSTAM:

Det finns på dagordningen ett förslag till förordning som gäller funktionshindrade personers rättigheter i samband med flygresor. På det här mötet tror man att man kan komma överens om en allmän inriktning.

Förslaget innebär att funktionshindrade personer inte får nekas ombordstigning på flygplan på grund av sitt funktionshinder om det inte är motiverat av tydliga säkerhetsskäl. Utöver det innebär förslaget att assistans ska finnas på gemenskapens olika flygplatser som praktiskt möjliggör för funktionshindrade att resa med flyg. Denna assistans föreslås finansieras genom en avgift som tas ut av varje flygbolag som använder en flygplats i proportion till antalet passagerare som bolaget transporterar till och från flygplatsen. Resultatet av detta blir att den funktionshindrade kostnadsfritt får tillgång till assistansen.

På våra svenska statliga flygplatser fungerar assistansen i dag på ett liknande sätt, och det borde inte hos oss uppstå några svårigheter för flygplatserna att anpassa sig till förordningens krav.

Regeringen står bakom detta förslag till förordning och tycker att det är viktigt att ta fram en lagstiftning som stärker funktionshindrades rättigheter. Det ligger också väl i linje med de strävanden vi har på det svenska nationella planet att kollektivtrafiken bör vara tillgänglig för funktionshindrade år 2010.

Anf. 90 BJÖRN HAMILTON (m):

Vi ställer upp på det här. Man kan dock konstatera, tycker jag, att det inte är inom flyget det har varit problem med den här sektorn. Flyget har verkligen ställt upp och tagit hand om sina resenärer på ett helt annorlunda sätt än vad kanske järnvägstrafiken har gjort. Men det är klart att det kan vara bra att få det på papper också.

Anf. 91 HILLEVI LARSSON (s):

Även jag tycker att detta är väldigt bra. Inte minst borde det kunna bli betydelsefullt för funktionshindrade som reser runt i Europa. Till exempel svenska funktionshindrade borde faktiskt kunna resa även utanför Sverige och få den här hjälpen. Jag vet inte hur det ser ut – jag antar att det fungerar bra på många håll, men jag kan också tänka mig att det är lite skiftande kvalitet. Jag tror alltså att detta är viktigt för resandet även för funktionshindrade.

Anf. 93 Statssekreterare JONAS BJELFVENSTAM:

Inget annat än att jag instämmer i att detta i allmänhet fungerar i Sverige för flyget. Det fungerar bra på många andra håll också, men kanske inte riktigt på alla.

Anf. 94 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt.

Finns det något att säga om de övriga frågorna? Har ledamöterna några frågor?

Anf. 95 BJÖRN HAMILTON (m):

Jag har bara en fråga på detta med flygplatssubventionering under f, Reviderade riktlinjer. Stämmer det överens med det svenska synsättet att korssubventionera flygplatser?

Anf. 96 Statssekreterare JONAS BJELFVENSTAM (s):

Det här handlar alltså om riktlinjer som finns i dag för statligt stöd inom luftfartssektorn och där kommissionen i ett meddelande nu föreslår förändringar. Det har förts en dialog med medlemsstater och branschen under vintern och våren. Syftet är att man ska kunna göra undantag för finansiering av flygplatser eller särskilt stöd till flygbolag som etablerar sig på regionala flygplatser, undantag som är tydliga i förhållande till de statsstödsregler som gäller.

För svensk del är det viktigt att vi har möjligheter att stödja små, regionala flygplatser ute i landet där flyget är avgörande för de långväga transporterna. Vi har till exempel ett driftsbidrag till icke-statliga flygplatser på närmare 100 miljoner kronor för närvarande. Vi har dessutom ett flygplatssystem som så att säga hänger ihop inom den statliga delen av infrastrukturen.

Som riktlinjerna nu är utformade har vi kunnat konstatera att detta tillgodoser svenska intressen.

Anf. 97 KARIN THORBORG (v):

Då vill jag passa på att fråga: Om jag läser den svenska ståndpunkten rätt ska man inte ge stöd till orter där det exempelvis finns godtagbara järnvägsförbindelser. Där det saknas realistiska transportalternativ – betyder det alltså att finns det väl fungerande järnvägsförbindelser ska man inte ge stöd?

Anf. 98 Statssekreterare JONAS BJELFVENSTAM:

Det är inte bara den svenska ståndpunkten utan kommissionens förslag.

Anf. 99 ORDFÖRANDEN:

Inga övriga frågor? Då godkänner vi informationen.

2005/06:2
30 september

Då tackar vi Jonas Bjelfvenstam med medarbetare. Trevlig helg!

Innehållsförteckning

2005/06:2
30 september

1 § Allmänna frågor och yttre förbindelser	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statssekreterare LARS DANIELSSON	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Statssekreterare LARS DANIELSSON	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 6 Statssekreterare LARS DANIELSSON	2
Anf. 7 CARL B HAMILTON (fp)	3
Anf. 8 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v)	3
Anf. 9 Statssekreterare LARS DANIELSSON	3
Anf. 10 CARL B HAMILTON (fp)	4
Anf. 11 Statssekreterare LARS DANIELSSON	4
Anf. 12 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 13 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	4
Anf. 14 ORDFÖRANDEN	5
Anf. 15 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	5
Anf. 16 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	6
Anf. 17 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	6
Anf. 18 CECILIA WIGSTRÖM (fp)	7
Anf. 19 BÖRJE VESTLUND (s)	8
Anf. 20 PER BILL (m)	8
Anf. 21 BJÖRN HAMILTON (m)	9
Anf. 22 SVEN-ERIK SJÖSTRAND (v)	9
Anf. 23 YVONNE RUWAIDA (mp)	10
Anf. 24 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	10
Anf. 25 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	12
Anf. 26 CECILIA WIGSTRÖM (fp)	12
Anf. 27 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	12
Anf. 28 AGNE HANSSON (c)	13
Anf. 29 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	13
Anf. 30 YVONNE RUWAIDA (mp)	14
Anf. 31 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	14
Anf. 32 YVONNE RUWAIDA (mp)	14
Anf. 33 ORDFÖRANDEN	14
Anf. 34 CARL B HAMILTON (fp)	14
Anf. 35 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	15
Anf. 36 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	16
Anf. 37 ORDFÖRANDEN	16
Anf. 38 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	16
Anf. 39 YVONNE RUWAIDA (mp)	17
Anf. 40 GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	17
Anf. 41 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	17
Anf. 42 ORDFÖRANDEN	18
Anf. 43 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	18
Anf. 44 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	18
Anf. 45 ORDFÖRANDEN	18
Anf. 46 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	18
Anf. 47 ORDFÖRANDEN	19
Anf. 48 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	19

Anf. 49	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 50	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	20
Anf. 51	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 52	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	20
Anf. 53	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 54	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	20
Anf. 55	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	21
Anf. 56	CECILIA WIGSTRÖM (fp)	22
Anf. 57	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	22
Anf. 58	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 59	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	22
Anf. 60	ORDFÖRANDEN	23
Anf. 61	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	23
Anf. 62	ORDFÖRANDEN	23
Anf. 63	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	23
Anf. 64	ORDFÖRANDEN	23
Anf. 65	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	23
Anf. 66	BJÖRN HAMILTON (m)	24
Anf. 67	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	24
Anf. 68	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	24
Anf. 69	GUNILLA CARLSSON i Tyresö (m)	24
Anf. 70	Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	25
Anf. 71	ORDFÖRANDEN	25
2 §	Transport, telekommunikation och energi	26
Anf. 72	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 73	Statssekreterare JONAS BJELFVENSTAM	26
Anf. 74	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 75	Statssekreterare JONAS BJELFVENSTAM	27
Anf. 76	BJÖRN HAMILTON (m)	28
Anf. 77	KARIN THORBORG (v)	28
Anf. 78	BÖRJE VESTLUND (s)	29
Anf. 79	HOLGER GUSTAFSSON (kd)	29
Anf. 80	LARS LINDBLAD (m)	29
Anf. 81	BÖRJE VESTLUND (s)	30
Anf. 82	BJÖRN HAMILTON (m)	30
Anf. 83	Statssekreterare JONAS BJELFVENSTAM	30
Anf. 84	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 85	BÖRJE VESTLUND (s)	31
Anf. 86	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 87	Statssekreterare JONAS BJELFVENSTAM	31
Anf. 88	ORDFÖRANDEN	32
Anf. 89	Statssekreterare JONAS BJELFVENSTAM	32
Anf. 90	BJÖRN HAMILTON (m)	32
Anf. 91	HILLEVI LARSSON (s)	32
Anf. 92	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 93	Statssekreterare JONAS BJELFVENSTAM	33
Anf. 94	ORDFÖRANDEN	33
Anf. 95	BJÖRN HAMILTON (m)	33
Anf. 96	Statssekreterare JONAS BJELFVENSTAM (s)	33
Anf. 97	KARIN THORBORG (v)	33
Anf. 98	Statssekreterare JONAS BJELFVENSTAM	33

